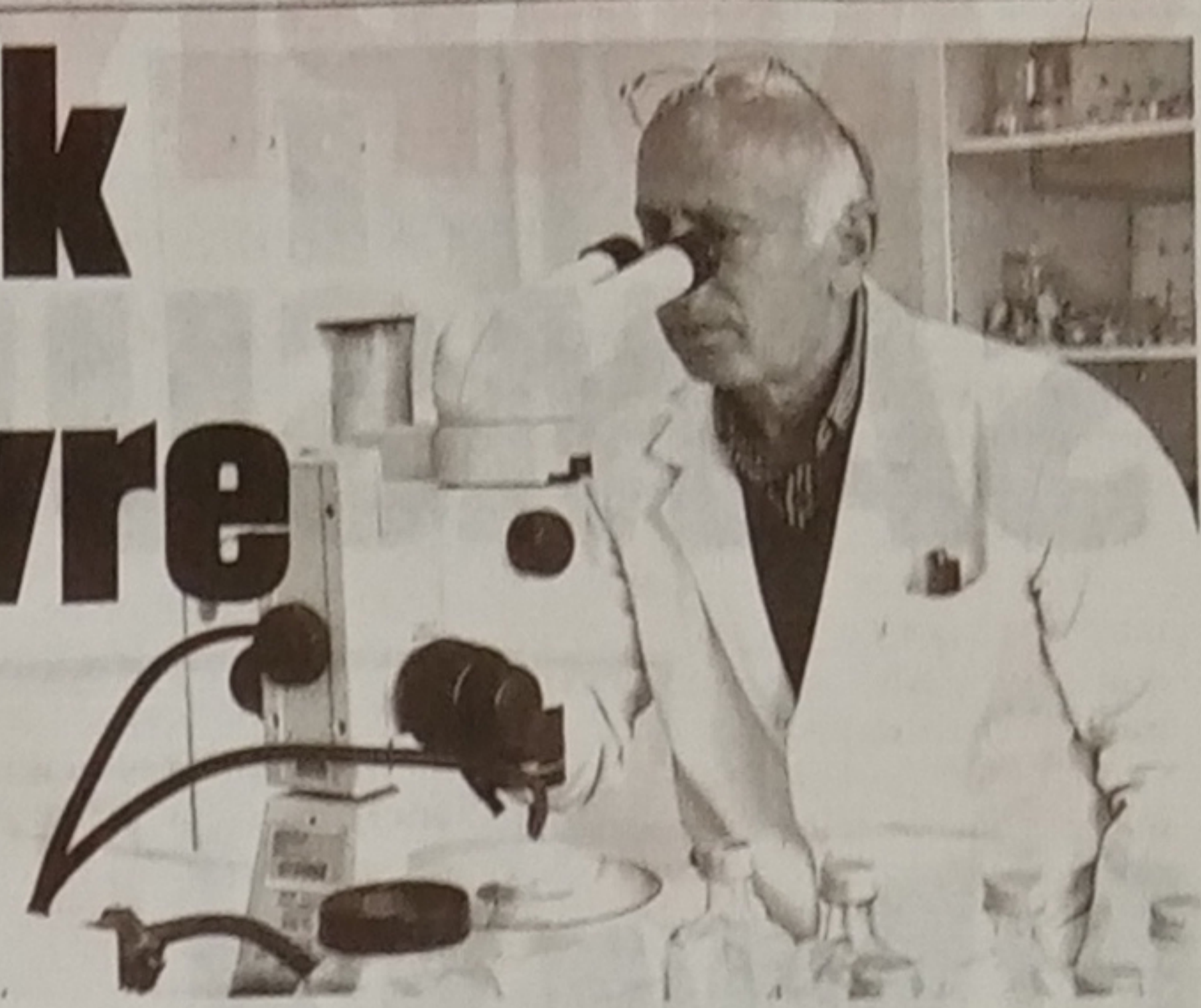

KKKA hastalığı en çok Kelkit Havzası ve çevre illerde görülmekte

Havalanın ısınmasıyla birlikte park ve bahçe gibi açık alanlarda vakit geçirme sıklığının artması, kene vakalarını da tetiklemeye başladı

BU konuyla ilgili Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Veteriner Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Açıcı ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Tıp Fakültesi Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Esra Tanyel açıklamalarda bulundu.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Veteriner Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Açıcı, Türkiye'de Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) virüsünü en çok taşıyan kene türünün 'Hyalomma Marginatum' olduğunu belirterek KKKA virüsünü taşıyan bu kenenin en fazla Kelkit Havzası ve bu havzaya yakın kentlerde görüldüğüne dikkat çekti.

ÜLKEMİZDE SIKÇA RASTLANAN 'IXODIDAE' ADLI KENE TÜRÜ ENFEKSİYONA YOL AÇIYOR

Kene türlerinin hepsinin virüs taşımadığını belirten Veteriner Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Açıcı, "Yumuşak kene dediğimiz grup daha çok meskenlerde bulunuyor. Tropikal ve sıcak iklim bölgelerinde yaygın olarak görülen kene türlerinin bir kısmı Türkiye'de görülüyor. Bazı viral enfeksiyonları taşıyan 'Ixodidae' adlı kenelere, Türkiye'de oldukça fazla rastlanıyor. Kenelerin hepsi virüs taşıyor ama yapılan araştırmalar bize gösteriyor ki 'Ixodidae' denilen sert ve yumuşak kene türü enfeksiyona yol açabiliyor" dedi.

KKKA HASTALIĞINA RASTLANMA SIKLIĞI DAHA FAZLA OLAN İLLER: GÜMÜŞHANE, TOKAT, ÇORUM, ZONGULDAK, SİVAS, YOZGAT, KARABÜK

Türkiye'de her bölgede kenenin görüldüğüne söyleyen Prof. Dr. Mustafa Açıcı, "Karadeniz Bölgesi'nde rutubet fazla olduğu için 'Rhipicephalus' denilen kene türü yaygın olarak görülüyor. Sıcak ve kurak bölgelerde ise 'Hyalomma', 'Dermacentor' gibi kene türlerine rastlıyoruz. Kene türleri, bölgenin rutubet durumuna göre değişim gösteriyor. Bazı kenelerin gelişimi için yüzde 80-90 nem yeterliyken, bazı kene türleri için yüzde 60 yeterli oluyor. Türkiye'de KKKA virüsünü en çok taşıyan kenenin 'Hyalomma Marginatum' adlı türüdür. Gümüşhane, Tokat, Çorum, Zonguldak, Sivas, Yozgat ve Karabük'te 'Hyalomma Marginatum' cinsi daha yaygın olduğundan KKKA hastalığına rastlanma sıklığı bu illerde daha fazla" şeklinde konuştu.

KENELER HER MEVSİMDE YAŞIYOR

Kenelerin en aktif olduğu dönemin yaz ayları olduğuna işaret eden Prof. Dr. Açıcı, sözlerine şöyle devam etti:

"Bazı türlerin de sonbahar - kış aylarında aktif olduğu bir periyot var. Mesela, yaptığım bir çalışmada kış mevsiminde koyunların kulaklarının içinde 'Rhipicephalus' kenelerinin 'nimf'lerine (ergine benzeyen kene) bol miktarda rastladım. Keneler doğada diğer hayvanlardan da kan emerek gelişimini devam ettiriyor ve sonrasında toprağa düşüp yumurtluyorlar. Böylelikle yeni nesilleri ortaya çıkıyor. Yumuşak ve kumlu topraklarda gizlenmeleri ve yumurtlamaları daha rahat olduğundan buralarda daha fazla kene bulunuyor. Dolayısıyla üremeleri daha da kolaylaşıyor. Bazı türler ise ağaçlık alanları tercih ediyor çünkü kolaylıkla kan emebilecekleri hayvanları bulabiliyorlar. Virüs taşımaya dahi bir kene, virüslü bir hayvanın kanını emerken enfekte olabiliyor. Bulaşan virüs, kene

Eğer bir sağlık kuruluşuna yakınsanız oraya başvurmak daha doğru olur" bilgisini paylaştı.

VATANDAŞIN BİR KISMI HÂLÂ KENEYİ TANIMİYOR

Vatandaşın bir kısmının keneyi hâlâ tanımadığını altını çizen Prof. Dr. Mustafa Açıcı, şunları kaydetti:

"Kene dendiği zaman farklı bir şey olarak algılanıyor. Aslında halk farklı isimlerle keneyi tanıyor ve kene ile ilgili uyarılara maalesef kulak vermiyor. Vatandaşlar ve çiftçilerimiz, doğada sürekli üzerine kene tutunduğu için onları çok tehlikeli olarak görmüyor. Fakat biliyoruz ki kene insanlara ve hayvanlara tutunduğu zaman tehlike arz ediyor ve ölümlü sonuçlanan hastalıklara yol açıyor. Hayvancılıkla uğraşan vatandaşların, bahar aylarında veteriner hekimlerin tavsiyesi ile

tüketilmemeli. Daha önceki yıllarda parklar ve meralar ilaçlanmıştı, bu kesinlikle yanlış, zira bu ilaçlama doğaya faydası dokunan ve kenelerin düşmanları olan böceklerin ölümüne sebep olmakta. Sadece meskenler, ahırlar ve hayvancılık işletmeleri kenelerin aktif olduğu dönemde ilaçlanmalı."

KKKA HASTALIĞI GENİŞ BİR BÖLGEDE GÖRÜLMEMEYE BAŞLADI

2002 yılından itibaren KKKA hastalığının yoğun olarak görüldüğünü söyleyen Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Tıp Fakültesi Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Esra Tanyel ise, "KKKA hastalığı geniş bir bölgede görülmeye başladı. Kelkit Havzası ve çevre iller dışında da kenelere rastlandı. Yaz ve bahar aylarında; ateş, halsizlik, kas ağrısı, eklem ağrısı ve kanama gibi şikayetlerle başvuran hastalarda KKKA hastalığı ihtimalini muhakkak düşünmemiz gerekiyor. Diş eti ve burun kanaması, iç kanama ve idrardan gelen kan gibi bulgular şeklinde seyredebilir. Vakalarımız nisan ayında gelemeye başladı. Hastanemizde kene vakasından dolayı 4'üncü hastayı yatırdık. Ekim ve kasım aylarına kadar sürecin devam edeceğini düşünüyoruz.

BÖLGEDEKİ AĞIR VAKALAR OMÜ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ'NE SEVK EDİLİYOR

Çevre illerden hastaların geldiğini vurgulayan Prof. Dr. Esra Tanyel sözlerine şöyle devam etti:

"Bazı bölgelerdeki hastanelerde kan temininde ciddi sıkıntılar olduğundan hastalar bize gönderiliyor. Hastanemiz, ileri tetkik ve özel tedavi gerektiren hastalıklar için yüksek teknoloji içeren

eğitim ve araştırma hizmetlerinin verilebileceği altyapıya sahip üst düzey (3. Basamak) olduğu için bölgedeki ağır hastalar buraya sevk ediliyor. Erken dönemde gelen hastalara ilaç tedavisine başlıyoruz. Kişinin durumu çok ağır değil ve ilaç yutabiliyorsa hap şeklinde kullandığımız bir ilaç tedavisi de var."

DAHA HAVALAR ISINMADAN BİR KIPIRDANMA VAR

Kenelerin çalılık ve kısa otlarda bulunduğunu söyleyen Prof. Dr. Esra Tanyel, "Pantolon paçasından veya tişört kolundan kene bize tutunabilir. Vücudumuzun her yerinde kene ısırığı olabilir. KKKA için kenenin illaki ısırması gerekmiyor. Bu virüs ayrıca hayvanların üzerindeki kenelerin ezilmesi ve virüs bulaşmış olan kanamalı hastaya temasıyla da bulaşabilir. KKKA hastalığına tanı kan örneğiyle konuluyor. KKKA'dan dolayı yüzde 5 civarında ölüm oranı mevcut. Yıllar içerisinde vaka sayıları azaldı. Bu bölgede 2009-2012 yılları arasında çok sayıda vakayla karşı karşıya kaldık. Sağlıkçılar, hastalığın kendilerine bulaşmaması için oldukça dikkatli olmalı. Önceki yıllarda KKKA hastasının iğnesinin batmasından dolayı sağlık çalışanı arkadaşlarımızı kaybettik. Dolayısıyla bizler için önem arz eden bir konu" diye konuştu.

BAHÇE VE HAYVANCILIK İLE UĞRAŞANLAR DİKKAT!

Hayvancılık yapan kişilerin ve pikniğe çıkan vatandaşların dikkat etmesi gerektiğinin altını çizen Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Prof. Dr. Esra Tanyel sözlerini şöyle noktaladı:

"Uzu kollu kıyafetler tercih edilmeli. Pantolon paçaları açıkta kalmamalı. Mümkünse açık renk kıyafetler tercih etmeliyiz. İmkân varsa böcek kovucu sprey ve losyonlar kullanılmalı. Eve döner dönmöz tüm vücut kontrol edilmeli. Kene, cımbızla çok sıkmadan oynatarak yavaşça çıkarmalı. Mümkünse kene bir bütün halinde çıkarılmalı. Kişi kendisi çıkaramazsa hızlıca en yakın sağlık kuruluşuna gitmelidir. Vücutta ne kadar çok kalırsa o kadar çok kan emiyor. Kanı emdikten sonra tükürüğündeki virüsü de vücuda enjekte ediyor. Kenenin üzerine gaz yağı, benzin, çamaşır suyu dökülmesi uygun değildir çünkü bu gibi durumlarda virüsün bulaşma riski artmış oluyor."

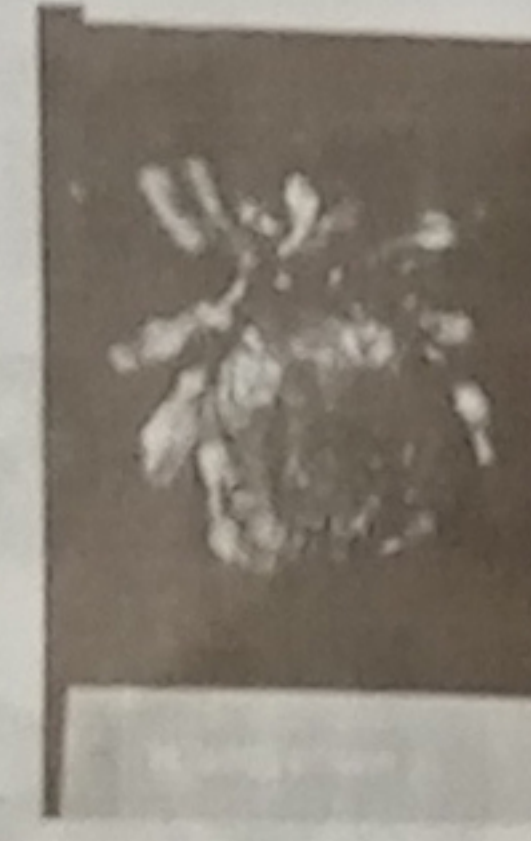
■ Duygu Zeynep KURUMAHİMUTOĞLU

içerisinde üüyor ve bu virüs doğada kenelerle yayılıyor."

KENELER GÖLGE VE KOKUMUZU ALGILIYORLAR

Doğayı seven insanlar için kenenin tehdit oluşturduğunu vurgulayan Açıcı, "Keneler gölgemizi ve yaydığımız karbondioksit kokusunu da algılayarak aktif duruma geçiyorlar. Kimisi de otların yüzey kısmında bekliyor. Kenelerin ayak ucunda yastık benzeri bir oluşum bulunuyor ve rahatça deriye nüfuz edebiliyor. Bu yüzden kene üzerimizde yürürken farkında olmayabiliyoruz. Gerek çalışma esnasında gerek doğada oldukça deneyimim oldu. Böyle alanlara çıkıldığı zaman özellikle kask, göbek ve eklem bölgeleriyle beraber tüm vücudumuzu muhakkak kontrol etmemiz gerekiyor. Aksi takdirde istenmeyen sonuçlar doğabilir. Tutunma söz konusu ise bir pens yardımıyla çok zorlamadan yavaşça keneyi çıkarmamız gerekiyor. Kesinlikle dişli bir aletle çıkarmalıyız.

hayvanlarına ve hayvan barınaklarına kene ilaçlaması yapması oldukça büyük öneme sahip. Mezbahaya kesime gidecek hayvanlara en az 14 gün önceden kene ilaçlaması yapılması lazım. Mezbahada görevli veteriner hekimlerin, özellikle KKKA hastalığının insanlara bulaşmaması için bu riske çok dikkat etmesi gerekir. Ayrıca, ilacın vücuttan arınması sürecinde ilaçlanan hayvanların sütleri